

Berényi Mihály

Van-e a sejtnek emlője?

Akadémiai előadás címének elolvasása után vetődött föl bennem a fenti kérdés:

Molekuláris kölcsönhatások szerepe emlős sejtek jelátviteli folyamataiban

Óriási felfedezésről szólhatott az előadás a magyar tudomány házában! Olyan sejtekről, amelyeknek emlőjük van. Ugyanis ebben a címben a sejtektől különírt *emlős* szó a sejtek jelzőjének látszik. Emlővel rendelkező sejtekről eddig nem tudott az orvostudomány. Ha esetleg emlősök (főnév) sejtjeire gondolt az előadó, akkor *emlőssejteket* kellett volna írnia. Mindezt figyelembe vevő címjavaslataim:

Molekuláris kölcsönhatások szerepe emlőssejtek jelátviteli folyamataiban

Molekuláris kölcsönhatások szerepe emlősök sejtjeinek jelátviteli folyamataiban

Nem hibáztatom az előadót, hiszen a Google 0,14 másodperc alatt 1770 „emlős sejt”-et talált. Mintha a szakma nem ismerné eléggé az emlőssejtek fogalmát. Az *emlőssejtek* és *emlős sejtek* közötti versenyben utcahosszal vezet a hibás írásmód. Emlékeztetőül: az *emlősállatok* egy szó.

A természet nem pazarol. Ha valaminek emlője van, akkor bizonyára neki szervei is vannak. Feltételezésem helyességét ezzel a mondattal támasztotta alá a Google:

Emlős sejtek művi körülmények között történő megtermékenyítésére 1880-ban Schenk tett kísérletet.

Ha nem sikerült természetes úton, megfelelt a művi megtermékenyítés is, 1880-ban meg különösen. Mekkora várakozás előzhette meg az *emlős sejtek* utódainak világra jövését! A félreértések elkerülése végett – és rövidebben is – én így írtam volna ezt a mondatot:

Emlősök petesejtjeinek művi megtermékenyítésével Schenk már 1880-ban próbálkozott.

A tudomány fejlődése nem állt meg az *emlős sejt*knél: ma már a sejtalkotóknak is lehet emlőjük. Legalább is ez a cím azt bizonyítja:

Az emlős sejt és sejtalkotók

Az *emlős* jelző itt a *sejtalkotókra* is vonatkozik. Ez a cím jobb lett volna:

Az emlőssejt és sejtalkotói

De hagyjuk a tréfát, lépünk tovább! Az orvosi szakirodalmunk szerint nemcsak a sejteknek és a sejtalkotóknak lehet emlője, hanem a szerveknek is: van *emlős vese*, *emlős máj* és *emlős tüdő* is.

Összefoglalásként néhány hibás *emlős* kifejezésből és a helyes írásmódjukból kis táblázatot készítettem. Megjegyzem, hogy a hibás és hosszú kifejezések (pl. *mutáns emlős sejt vizsgálat*) esetében a szabályos, nehezen áttekinthető összetételek (*mutáns emlőssejt-vizsgálat*) helyett egyszerűbb az úgynevezett szerkezetes megoldás (*mutáns emlőssejtek vizsgálata*).

Hibás

emlős sejt
emlős vese
emlős májsejtek
emlős mellékhere
emlős máj UDS vizsgálat

emlős sejt citoszol
emlős sejtalkotók
emlős sejt-teszt
emlős sejt génmutációs teszt
mutáns emlős sejt vizsgálat

Helyes

emlőssejt
emlősvese
emlősmájsejtek
emlősmellékhere
emlősmáj vizsgálata
UDS-tesztrel

emlőssejtcitoszol
emlőssejtalkotók
emlőssejtteszt
emlőssejt-génmutációs teszt
mutáns emlőssejt-vizsgálat

Zárjuk le az eszmefuttatásunkat ide illő példával, a *tenger-alattjáró kapitány* unalmas hétköznapijairól szóló műsorról! Hogyan unhatta magát ez a kiváló ember, ha egyszer nem is a hajójában tartózkodott, hiszen ő maga volt a tengeralattjáró. A *tengeralattjáró-kapitány* – az unatkozhatott.